

ارزیابی اقتصادی اعتبارات تکلیفی در مرغداریهای گوشتی استان خراسان

فاطمه پاسبان

عضو هیأت علمی جهاد سازندگی خراسان

چکیده

در دهه گذشته بسیاری از کشورهای کم درآمد با استفاده از سیاست اعتبارات ازران قیمت کشاورزی، میلیونها دلار اعتبارات را به بازارهای مالی روستایی اختصاص دادند. این سیاست یکی از مهمترین ابزارهای اصلی توسعه کشاورزی در این کشورها به حساب می آید. هدف اصلی این سیاست اعطای اعتبارات به کشاورزان خرده پا بود. دلیل اصلی اعطای این اعتبارات به کشاورزان خرده پا بر این عقیده استوار بود که آنان از منابع کافی مالی برای انجام سرمایه گذاری برخوردار نبوده و بنابراین از طریق تأمین مالی خواهند توانست بر روی تکنولوژیها و تجهیزات جدید سرمایه گذاری کرده و روشهای جدید تولیدی را به کار گیرند که در نتیجه آن بهره وری و کارایی در فرآیند تولیدی افزایش یافته و در نهایت موجب افزایش درآمد نیز می شود.

متأسفانه اکثر این سیاستها در کشورهای مختلف به اهداف اصلی خود که همانا افزایش کارایی و تولید است دست نیافتند. به همین دلیل در حال حاضر سیاستگذاران به دنبال روشهای جایگزینی هستند. عده ای معتقدند که تأمین مالی باید به وسیله پس اندازها صورت گیرد نه بوسیله دولت. با این اوصاف بررسی این مسأله و تعیین شیوه های جدید و یا روش های جدید تأمین مالی از جمله مسائلی است که در دنیا مورد بحث است.

در کشور ما نیز هر ساله مبالغ تحت عنوان به تسهیلات تکلیفی برای توسعه تولید، افزایش اشتغال و افزایش درآمد تولید کنندگان منظور می شود که بخش طیور نیز یکی از این بخشها است. با توجه به اعمال این سیاست باید بررسی شود که آیا به اهداف خود دست یافته است یا نه؟ این مقاله با بررسی و برآورد کارایی در دو گروه واحدهای مرغداری گوشتی اصلی و شاهد نشان داده است که تفاوت کارایی میان این دو گروه موجود است به طوری که ۲۶ درصد واحدهای مرغداری گوشتی اصلی دارای کارایی پایین از ۵۰ درصد در حالی که در مرغداریهای گوشتی شاهد تنها ۰/۴ درصد واحدها دارای کارایی پایین تر از ۵۰ درصد می باشد. از سوی دیگر تفاوت فاحشی میان بهترین تولید کننده مرغ گوشتی اصلی و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی اصلی در مقایسه با واحدهای تولید کننده مرغ گوشتی شاهد وجود دارد. بنابراین نتایج نشان می دهد که میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی اصلی

کمتر از مرغداریه‌های گوشتی شاهد می باشد که این امر نشان دهنده این واقعیت است که سیاست اعطای اعتبارات یارانه ای به دلایل مختلف از جمله عدم به موقع تزریق اعتبارات به فرآیند تولید کاملاً موفق نبوده است .

مقدمه

بسیاری از ضروریات زندگی انسانها، از قبیل غذا برای ادامه حیات، چرم طبیعی، الیاف، و... از طریق کشاورزی فراهم می شود. به عبارت دیگر کشاورزی اولین فعالیت تولیدی است که بشر برای ادامه حیات خود آن را فرا گرفته است. کشاورزی یکی از مهمترین عوامل زیربنای اقتصادی و استقلال هر کشور محسوب می شود که از چند جنبه دارای اهمیت زیادی می باشد:

۱- تأمین کننده مواد غذایی و خوراکی مردم یک کشور: امنیت غذایی یک کشور در حال حاضر از اهمیت زیادی برخوردار است. کشوری که نتواند نیازهای غذایی خود را تهیه نماید مجبور به واردات می شود و در شرایط حساس سیاسی چه بسا با تحریمهای گوناگون با مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در داخل روبرو شود.

۲- تأمین مواد اولیه برای صنایع: مثل چرم برای دباغی و نخ برای تولید پوشاک و غیره.

۳- تأمین ارز و سرمایه برای سایر بخشهای اقتصادی از طریق صادرات.

۴- تأمین نیروی انسانی مورد نیاز سایر بخشها.

۵- ایجاد بازار مصرف برای مصنوعات سایر بخشها و دادن امکان رشد به آنها.

از طرف دیگر بخش دام و طیور (یکی از زیر بخشهای کشاورزی) در نظام اقتصادی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه نقش حیاتی ایفا می کند زیرا نه تنها عرضه کننده فرآورده های دامی - یعنی فرآورده هایی که منبع مهم پروتئین هستند - است، بلکه سایر نقشهای دیگر (که در فوق آمده است) را نیز به عهده دارد. بخش دام اشتغال زاست و همچنین این بخش منبع مهمی برای ارزی آوری است. گوشت مرغ و تخم مرغ هم اکنون در همه کشورها به عنوان غذایی فرا گیر و مورد علاقه مردم به حساب می آید و در سبد مصرفی خانوارها نقش و جایگاه ویژه ای دارد. بررسی تاریخچه مرغداری در ایران نشان می دهد که همراه با رشد جمعیت و افزایش تقاضا برای مواد غذایی و پروتئینی منجمله مرغ و تخم مرغ به عنوان دو فرآورده با ارزش غذایی، بتدریج همانند کشورهای پیشرفته با استفاده از ماشین آلات مدرن و بهره گیری از روشهای علمی و فنی و اتخاذ تکنولوژیهای جدید اداره امور مرغداری صورت گرفته است، تا بدین وسیله جوابگوی نیازهای جدید و روزافزون جامعه

باشند . بنابراین مواد غذایی با حیات ملتها سر و کار داشته و در شرایطی که مواد غذایی به عنوان یکی از اهرمهای قوی در دست سلطه گران جهانی مطرح می باشد ، اتخاذ روشها ، سیاستها و برنامه هایی که بتواند ضربه پذیری کشور را در این رابطه کاهش و از بین ببرد ، بسیار مهم و با اهمیت جلوه می کند .

با توجه به این مطالب دولت جمهوری اسلامی ایران طی برنامه های اول و دوم توسعه اقتصادی کشور با استفاده از ابزارها و حربه های مختلف سعی در افزایش تولید محصولات دامی و فرآورده های آن نموده است که یکی از این ابزارها ، اعطای اعتبارات یارانه ای به دامداران و مرغداران جهت افزایش تولید گوشت و فرآورده های دامی می باشد .

در این مقاله هدف این است که با محاسبات لازم نشان داده شود که آثار اعطای اعتبارات بر تولید واحد تولیدی (مرغداری گوشتی) چگونه است و آیا توانسته است بر کارایی تولید تأثیر بگذارد یا نه . این مطلب موضوع مهمی است چون اگر اثربخشی این عامل مشخص شود و تعیین شود که مؤثر بوده یا نه به برنامه ریزان اقتصادی کمک می کند تا در باره حذف و تغییر آن تصمیم گیری نمایند تا بدین وسیله رسیدن به هدف که همانا افزایش تولید و کارایی واحد های تولیدی (به وسیله اتخاذ تکنولوژی های جدید) است فراهم شود و از سوی دیگر از اتلاف منابع سرمایه ای هم جلوگیری شود .

روش تحقیق مطالعه و جامعه آماری

کارآیی عبارتست از نسبت ستانده به نهاده. بنابراین واحد یا واحدهایی که در سطح معینی از تکنولوژی یا اعمال مدیریت صحیح، بیشترین ستانده را از مجموعه مشخصی از عوامل تولید داشته باشند، دارای بالاترین کارآیی هستند. بنابراین به منظور اندازه گیری کارآیی، باید تابع تولید مرزی تخمین زده شود. این تابع را بر خلاف تابع تولید متوسط نمی توان با روش حداقل مربعات معمولی (OLS) تخمین زد. عموماً از سه روش معمول برای تخمین تابع تولید مرزی استفاده می شود که شامل روش حداقل مربعات اصلاح شده، روش برنامه ریزی خطی و روش حداکثر راستنمایی می باشد. در این تحقیق از روش حداکثر راستنمایی استفاده شده است و از تابع تولید مرزی تصادفی زیر که به وسیله باتس و کنلی (۱۹۹۲) مطرح شده است، بهره گرفته شده است. در این مدل داریم:

$$Y_{it} = f(X_{it}; B) \times e^{E_{it}} \quad (1)$$

که در آن Y_{it} تولید واحد i ام در سال t ، $f(o)$ تابع مناسب به طو مثال کاپ داگلاس، X_{it} یک بردار $K * I$ از مقدار نهادهی واحد i ام در سال t ، B یک بردار $I * K$ از پارامترهای نامعلوم، E_{it} جمله پسماند که خود به دو جزء مستقل تقسیم می شود که عبارتست از:

$$E_{it} = V_{it} - U_{it} \quad (2)$$

V_{it} جزء متقارنی است که تغییرات تصادفی تولید، ناشی از تأثیر عوامل خارج از کنترل تولید کننده مانند بیماریها را در بر می گیرد. این جزء دارای توزیع نرمال با میانگین صفر و واریانس σ_v^2 است $[V_{it} \approx N(0, \sigma_v^2)]$ و U_{it} مربوط به کارآیی فنی واحد هاست. این جزء نیز دارای توزیع نرمال یک دامنه است $[U_{it} \approx N(M, \sigma_u^2)]$. برای واحدهایی که مقدار تولید آنها بر روی تابع تولید مرزی قرار می گیرد، U_{it} برابر با صفر است. اما برخی واحدهایی که تولید آنها زیر منحنی تولید مرزی

قرار می گیرد U_i بزرگتر از صفر است. بنابراین U_i بیانگر مازاد تولید مرزی از تولید واقعی در سطح معینی از مصرف نهاده هاست.

رابطه بین U_i و U_{ii} را می توان به صورت زیر نشان داد:

$$U_{ii} = \eta U_i = \left\{ \exp[-\eta(t - T)] \right\} U_i \quad (3)$$

همچنین از رابطه (۲) به دست می آید که:

$$\sigma_s'^2 = \sigma_v^2 + \sigma_{ii}^2 \quad (4)$$

$$\gamma = \frac{\sigma_{ii}^2}{\sigma_s'^2} = \frac{\sigma_{ii}^2}{\sigma_v^2 + \sigma_{ii}^2} \quad (5)$$

مقدار χ بین صفر و یک متغیر است. چنانچه مقدار χ برابر با صفر باشد به عبارت دیگر U_i در مدل موجود نباشد بیانگر آن است که تمام اختلافات موجود بین واحدها، مربوط به عواملی است که از کنترل تولید کننده خارج است. بنابراین در چنین شرایطی کارایی منفی مشاهده شدنی نیست و روش حداقل مربعات معمولی به روش حداکثر راستنمایی ترجیح داده می شود در غیر این صورت روش حداکثر راستنمایی مورد استفاده قرار می گیرد و کارایی منفی را می توان اندازه گیری کرد.

به طور کلی جامعه آماری مورد بررسی ما در این مقاله مرغداری های گوشتی فعال استان خراسان را در بر می گیرد که خود به دو گروه دریافت کننده اعتبار (کسانی که از اعتبارات تبصره ای استفاده کرده اند) و شاهد (کسانی که از اعتبارات تبصره ها استفاده نکرده اند) تقسیم می شوند.

داده های مورد نیاز از طریق پرسشنامه و با مراجعه به ۲۶۷ واحد مرغداری شاهد در سطح استان خراسان جمع آوری شده است. پراکندگی واحدهای مرغداری نمونه در سطح استان خراسان به شرح زیر می باشد:

۱- تربت حیدریه (۳۰)	۹- اسفراین (۱۳)
۲- شیروان (۱۳)	۱۰- تایباد (۱)
۳- مشهد (۱۵)	۱۱- قوچان (۱۱)

۴- سبزواری	(۱۰۰)	۱۲- گناباد	(۲۳)
۵- فردوس	(۹)	۱۳- کاشمر	(۱۶)
۶- نیشابور	(۵۱)	۱۴- طبس	(۱۴)
۷- بیرجند	(۳۲)	۱۵- نهبندان	(۲)
۸- چناران	(۸)		

برای جامعه اصلی تحقیق نیز در شهرستانهای فوق به تمام واحدهای مرغداری گوشتی استفاده کننده از تبصره ها برای تکمیل پرسشنامه مراجعه شده است (۶۱ واحد مرغداری) .

۲- بررسی تاثیر اقتصادی اعتبارات در واحدهای مرغداری گوشتی استان خراسان

۲-۱- تعریف گروههای مطالعاتی و متغیرها

در این مقاله ، داده های مورد نیاز از طریق پرسشنامه جمع آوری شده است و اطلاعات در سه گروه مورد بررسی قرار گرفته است :

۱- گروه شاهد .

۲- گروه اصلی .

۳- ترکیب گروه شاهد و اصلی .

سپس از روش حداکثر راستنمایی برای تخمین کارایی و برآورد آن استفاده شده

است . مدل مورد استفاده در این تحقیق نیز عبارتست از :

* واحدهای مرغداری گوشتی شاهد و اصلی

$$\ln Y_{it} = B_0 + B_1 \ln X_{1it} + B_2 \ln X_{2it} + B_3 \ln X_{3it} + B_4 \ln X_{4it} + B_5 \ln X_{5it} + B_6 \ln X_{6it} + B_7 \ln X_{7it} + B_8 \ln X_{8it} + B_9 \ln X_{9it} + B_{10} \ln X_{10it} + V_{it} - U_{it}$$

که در آن :

Y_{it} = میزان تولید واحد آم بر حسب کیلوگرم در زمان t .

X_{1it} = سرمایه واحد آم بر حسب ریال در زمان t .

X_{2it} = نیروی کار واحد آم بر حسب ساعت در زمان t .

X_{3it} = دان واحد آم بر حسب کیلوگرم در زمان t .
 X_{4it} = واکسن واحد آم بر حسب دوز در زمان t .
 X_{5it} = دارو واحد آم بر حسب گرم در زمان t .
 X_{6it} = تعداد جوجه ریخته شده واحد آم در زمان t .
 X_{7it} = متغیر دامی برای سطح سواد صاحب مرغداری آم در زمان t (=۰ بالاتر از دیپلم و ۱ = پایین تر از دیپلم) .

X_{8it} = متغیر دامی برای جنسیت صاحب واحد آم در زمان t (=۰ زن و ۱ = مرد) .
 X_{9it} = متغیر دامی برای اصلی و جنبی بودن شغل صاحب مرغداری آم در زمان t (=۰ جنبی و ۱ = اصلی) .

U_{it} و V_{it} = نیز قبلاً تعریف شده است . t آخرین دوره جوجه ریزی سال ۱۳۷۶ می باشد (همه متغیرها به شکل لگاریتمی به کار گرفته می شود) .

با روش تحلیل تابع تولید مرزی ، کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد و اصنی برآورده شده است که با وارد کردن متغیرهای دامی ، طبقه بندی ظرفیتی و جغرافیایی در سه سناریو زیر آمده است :

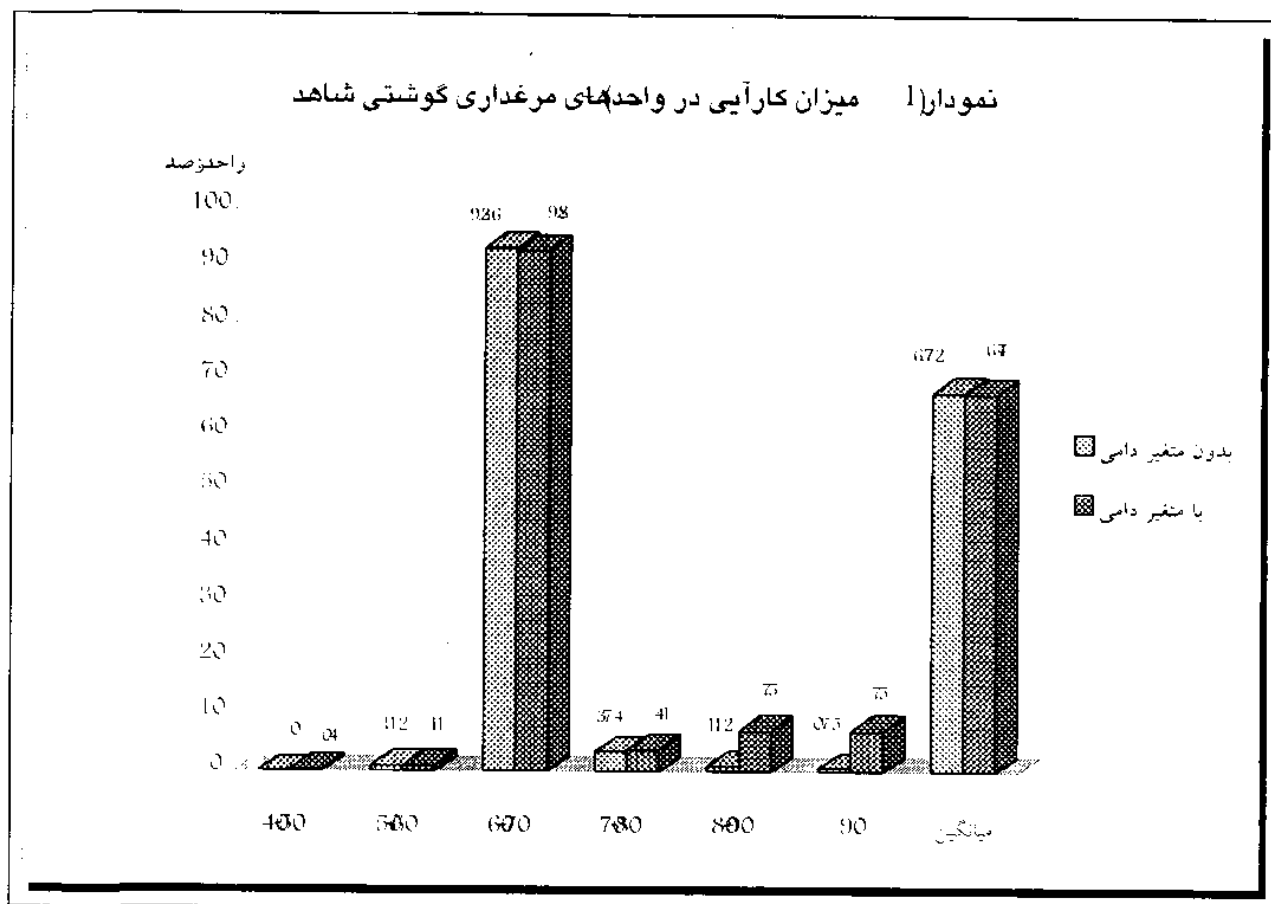
- ۱- برآورد کارآیی بدون متغیرهای دامی و با متغیرهای دامی .
- ۲- طبقه بندی کارآیی بر اساس مناطق جغرافیایی .
- ۳- طبقه بندی کارآیی بر اساس ظرفیت مرغداریها .

۲-۲ - برآورد کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد بدون متغیرهای دامی و با

متغیرهای دامی

با برآورد مدل و منظور نمودن متغیرهای دامی ، کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد محاسبه شده است که در جدول (۱) آمده است . همان گونه که ملاحظه می شود میانگین کارآیی فنی بدون متغیرهای دامی و با متغیرهای دامی با هم تفاوت چندانی نداشته و برابر با ۶۸ درصد می باشد . بالاترین میزان کارآیی برابر با ۹۰/۷ درصد و پایین ترین

کارایی برابر با ۵۰/۸ درصد (بدون متغیر دامی) می باشد. با منظور نمودن متغیرهای دامی بالاترین کارایی برابر ۹۰/۹ درصد و پایین ترین کارایی برابر با ۵۲/۹ درصد می باشد. این اختلاف میان بهترین تولید کننده مرغ گوشتی و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی شاهد بیانگر این واقعیت است که می توان شکاف میان بهترین و بدترین تولید کننده را (بدون تغییر در سطح تکنولوژی و منابع) محدود ساخت و تولید را به میزان زیادی افزایش داد. نمودار (۱) کارایی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد (بدون متغیر دامی و با متغیرهای دامی) را نشان می دهد. چنانچه ملاحظه می شود بیش از ۹۲ درصد واحدهای مرغداری گوشتی شاهد در دامنه ۷۰-۶۰ درصد کارایی قرار می گیرند.

جدول (۱) - برآورد میزان کارایی در واحدهای سرمداری گونیشی شامل

ج (با متغیرهای دائمی ، سواد، جنسیت و اصلی و جانشی بودن شامل				ب (با متغیرهای دائمی سطح سواد و جنسیت				الف (بدون متغیرهای دائمی			
درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف
۰	۰	۰-۱۰	۱	۰	۰	۰-۱۰	۱	۰	۰	۰-۱۰	۱
۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲
۰	۰	۲۰-۳۰	۳	۰	۰	۲۰-۳۰	۳	۰	۰	۲۰-۳۰	۳
۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴
۰/۴	۱	۴۰-۵۰	۵	۰	۰	۴۰-۵۰	۵	۰	۰	۴۰-۵۰	۵
۱/۸	۳	۵۰-۶۰	۶	۱/۸	۳	۵۰-۶۰	۶	۱/۸	۳	۵۰-۶۰	۶
۹/۸	۲۴۸	۶۰-۷۰	۷	۹/۵	۲۴۷	۶۰-۷۰	۷	۹/۳/۳/۶	۲۴۹	۶۰-۷۰	۷
۴/۱	۱۱	۷۰-۸۰	۸	۴/۵	۱۲	۷۰-۸۰	۸	۳/۴	۱۰	۷۰-۸۰	۸
۷/۵	۲	۸۰-۹۰	۹	۱/۲	۳	۸۰-۹۰	۹	۱/۱۲	۳	۸۰-۹۰	۹
۷/۵	۲	+۹۰	۱۰	۰/۷/۵	۲	+۹۰	۱۰	۰/۷/۵	۲	+۹۰	۱۰
۱۰۰	۲۳۷	جمع		۱۰۰	۲۳۷	جمع		۱۰۰	۲۳۷	جمع	
میانگین کارایی : ۳۷/۴				میانگین کارایی : ۳۷/۳				میانگین کارایی : ۳۷/۳			

۲-۳- طبقه بندی کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد بر حسب مناطق جغرافیایی

کارآیی محاسبه شده (با متغیرهای دامی) بر حسب مناطق جغرافیایی گروه شاهد به

شرح زیر تقسیم بندی شده است :

الف) منطقه مرکزی (۱) شامل شهرستانهای: مشهد، نیشابور، چناران، فریمان و تربت حیدریه می باشد .

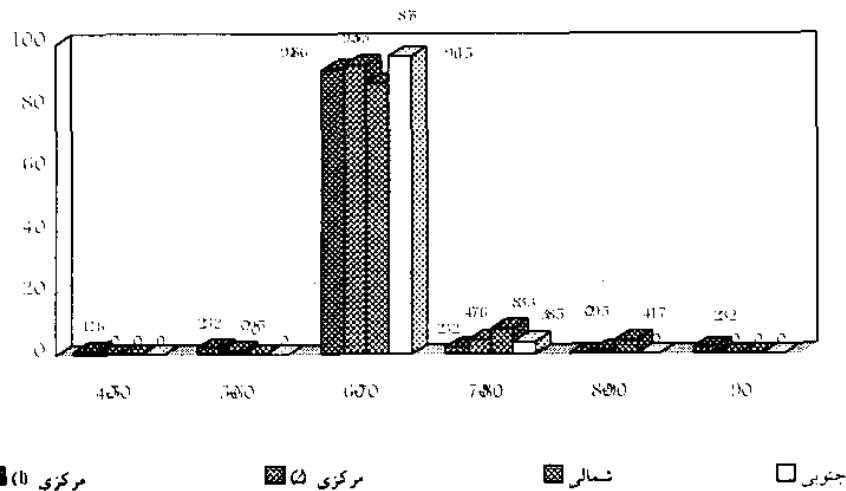
ب) منطقه مرکزی (۲) شامل شهرستانهای: سبزوار، سرخس، تایباد، کاشمر، برداسکن و تربت جام می باشد .

ج) منطقه شمالی شامل شهرستانهای: بجنورد، درگز، قوچان، اسفراین و شیروان می باشد .

د) منطقه جنوبی شامل شهرستانهای: بیرجند، نهبندان، فردوس، طبس، قاین و گناباد می باشد .

بر اساس این طبقه بندی مناطق، کارآیی محاسبه شده به شرح جدول (۲) می باشد . چنانچه ارقام نشان می دهد حداکثر کارآیی در منطقه مرکزی و حداقل کارآیی در منطقه مرکزی می باشد (نمودار (۲)). در منطقه مرکزی (۱) از مجموع ۸۶ واحدهای مرغداری گوشتی شاهد ۹۱/۸ درصد آنها کارآیی بین ۷۰-۶۰، در منطقه مرکزی (۲) از مجموع ۱۰۵ واحد مرغداری گوشتی ۹۳/۳ درصد کارآیی میان ۷۰-۶۰ درصد، در منطقه شمالی از مجموع ۲۴ واحد مرغداری گوشتی ۸۷/۵ درصد آنها کارآیی میان ۷۰-۶۰ درصد و در منطقه جنوب از مجموع ۵۲ واحد مرغداری گوشتی، ۹۶/۱۵ درصد آنها کارآیی میان ۷۰-۶۰ درصد داشته اند . چنانچه مشاهده می شود با طبقه بندی کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی بر حسب مناطق در دامنه کارآیی با فراوانی بالا تفاوتی ایجاد نمی کند اما مشخص می شود که بهترین کارآیی در منطقه مرکزی (۱) و پایین ترین کارآیی در منطقه مرکزی (۲) می باشد .

واحد درصد

۲-۴ - طبقه بندی کارایی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد بر حسب ظرفیت

مرغداریها

کارایی محاسبه شده (با متغیرهای دامی) بر حسب ظرفیتهای مرغداری شاهد به شرح

زیر تقسیم بندی شده است:

الف) ظرفیت ۲۰۰۰ - ۵۰۰۰ قطعه .

ب) ظرفیت ۵۰۰۰ - ۷۰۰۰ قطعه .

ج) ظرفیت ۷۰۰۰ - ۹۰۰۰ قطعه .

د) ظرفیت ۹۰۰۰ - ۱۱۰۰۰ قطعه .

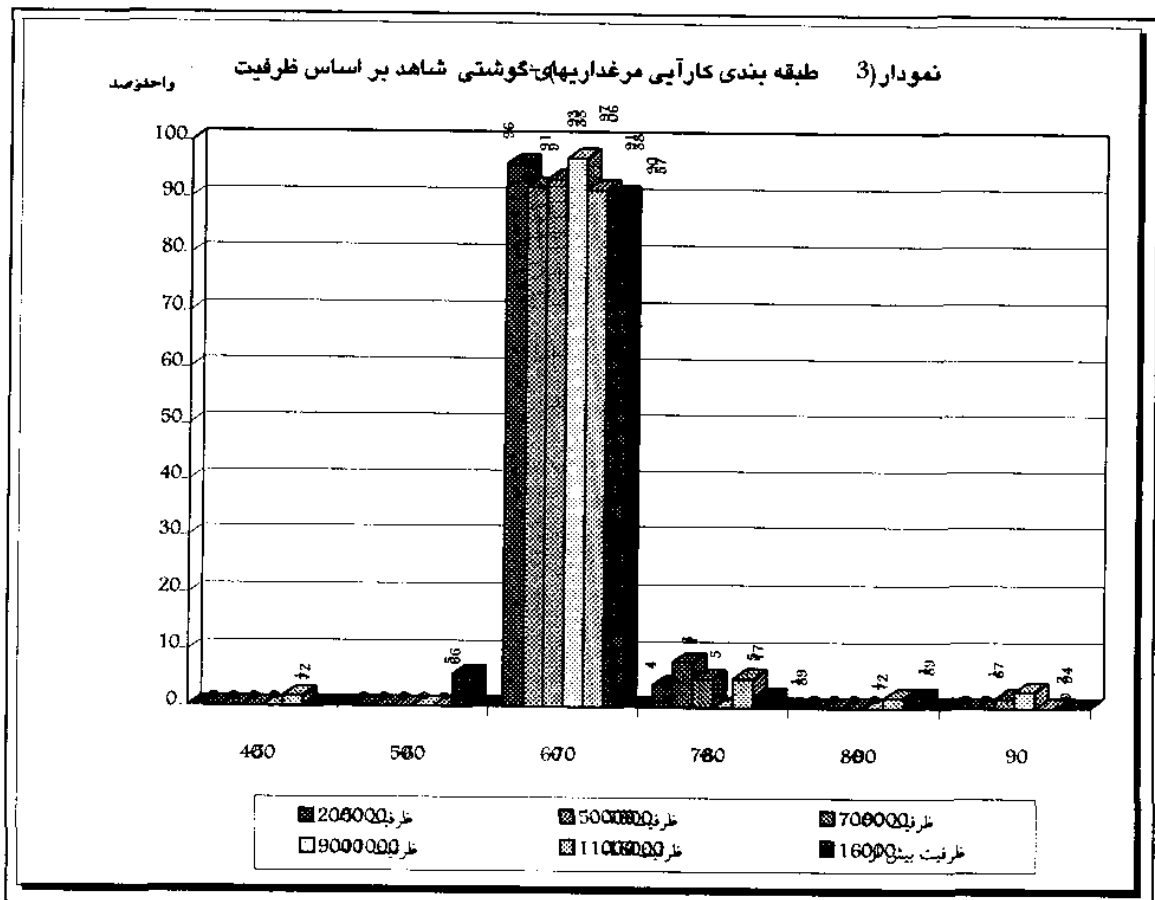
ه) ظرفیت ۱۱۰۰۰ - ۱۶۰۰۰ قطعه .

و) ظرفیت بیش از ۱۶۰۰۰ قطعه .

بر اساس طبقه بندی ظرفیتی، کارایی محاسبه شده به شرح جدول (۳) مرتب شده

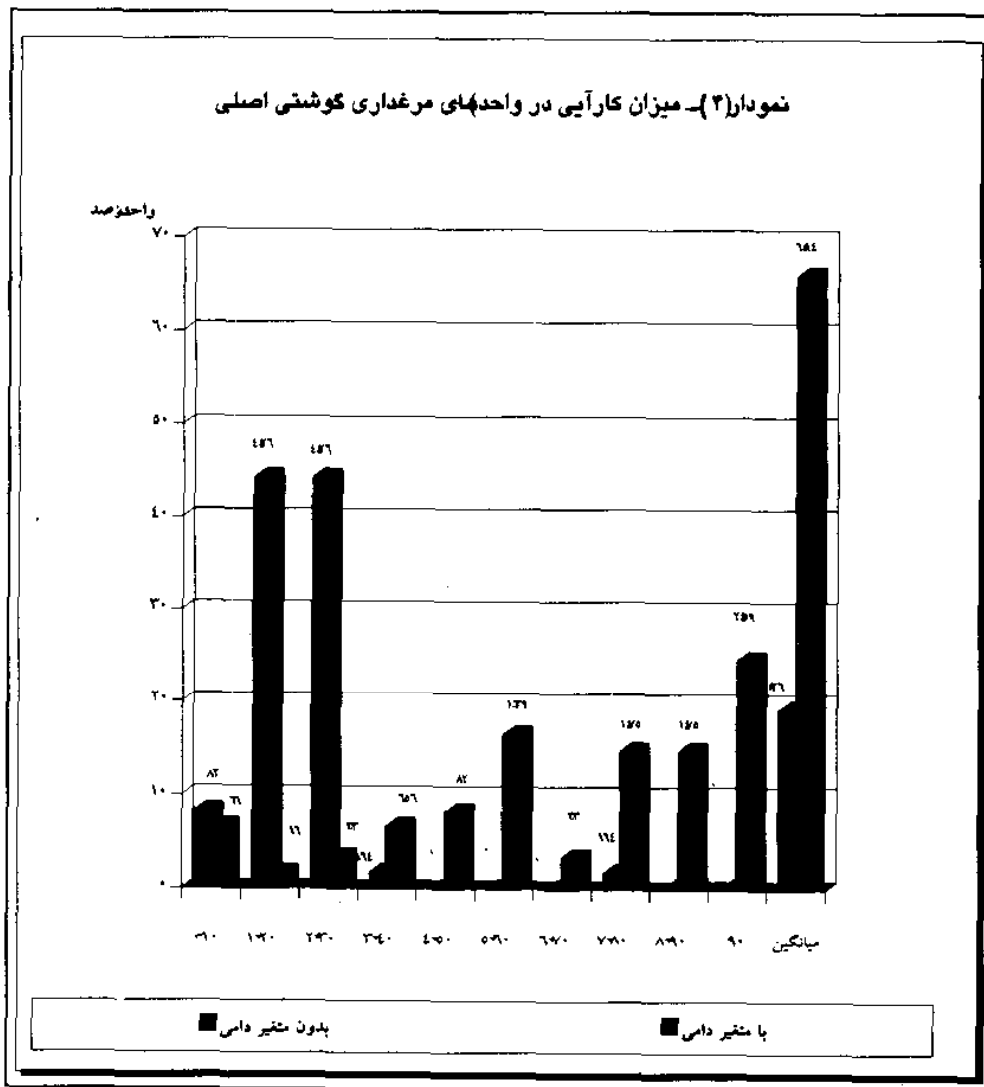
است. چنانچه مشاهده می شود حداکثر کارایی در ظرفیت ۷۰۰۰ - ۹۰۰۰ قطعه و حداقل

کارایی در ظرفیت ۱۶۰۰۰-۱۱۰۰۰ اتفاق افتاده است. علاوه بر این مشاهده می شود بیش از ۹۰ درصد کارایی واحدهای مرغداری گوشتی در ظرفیتهای مختلف در دامنه ۷۰-۶۰ درصد قرار گرفته اند. نمودار (۳) توزیع فراوانی کارایی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد را در ظرفیتهای مختلف نشان می دهد.

۲-۵- برآورد کارایی بدون متغیرهای دامی و با متغیرهای دامی

با برآورد مدل و منظور کردن متغیرهای دامی، کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی محاسبه شده و در جدول (۴) آمده است. همان گونه که ملاحظه می شود میانگین کارایی فنی بدون متغیرهای دامی ۱۹/۲ درصد با متغیر دامی سواد و جنسیت ۱۹/۱ درصد و با متغیر دامی سطح سواد، جنسیت و اصلی و جنبی بودن شغل ۶۵/۹ درصد می باشد. بالاترین میزان کارایی بدون متغیرهای دامی برابر با ۷۳/۷ درصد و کمترین آن برابر با ۵ درصد می باشد. با منظور نمودن متغیرهای دامی بیشترین کارایی ۹۹/۶ درصد و کمترین کارایی برابر با ۱/۳ درصد می باشد. این اختلاف میان بهترین و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی را (بدون تغییر در سطح تکنولوژی و منابع) می توان محدود ساخت و تولید را به میزان زیادی افزایش داد. نمودار (۴) کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی را بدون متغیر دامی و با متغیر دامی نشان می دهد. چنانچه ملاحظه می شود بیش از ۹۵ درصد واحدهای مرغداری گوشتی اصلی دارای کارایی بین ۴۰-۰ درصد می باشد.

جدول (۲) - طبقه بندی کارایی مرغداریهای گوشتی شاهد بر اساس مناطق جغرافیایی

الف) مرکزی (۱)					ب) مرکزی (۲)					ج) شمالی					د) جنوب				
ردیف	دامنه	تعداد	درصد	جمع	ردیف	دامنه	تعداد	درصد	جمع	ردیف	دامنه	تعداد	درصد	جمع	ردیف	دامنه	تعداد	درصد	جمع
۱	۰-۱۰	۰	۰	۰	۱	۰-۱۰	۰	۰	۰	۱	۰-۱۰	۰	۰	۰	۱	۰-۱۰	۰	۰	۰
۲	۱۰-۲۰	۰	۰	۰	۲	۱۰-۲۰	۰	۰	۰	۲	۱۰-۲۰	۰	۰	۰	۲	۱۰-۲۰	۰	۰	۰
۳	۲۰-۳۰	۰	۰	۰	۳	۲۰-۳۰	۰	۰	۰	۳	۲۰-۳۰	۰	۰	۰	۳	۲۰-۳۰	۰	۰	۰
۴	۳۰-۴۰	۰	۰	۰	۴	۳۰-۴۰	۰	۰	۰	۴	۳۰-۴۰	۰	۰	۰	۴	۳۰-۴۰	۰	۰	۰
۵	۴۰-۵۰	۱	۱۱/۱	۱	۵	۴۰-۵۰	۰	۰	۰	۵	۴۰-۵۰	۰	۰	۰	۵	۴۰-۵۰	۰	۰	۰
۶	۵۰-۶۰	۲	۲۲/۱	۲	۶	۵۰-۶۰	۱	۵۶/۰	۱	۶	۵۰-۶۰	۰	۰	۰	۶	۵۰-۶۰	۰	۰	۰
۷	۶۰-۷۰	۵۸	۶۷/۱۶	۵۸	۷	۶۰-۷۰	۷۶	۹۳/۳	۷۶	۷	۶۰-۷۰	۱۱	۵/۷	۱۱	۷	۶۰-۷۰	۲	۳/۵	۲
۸	۷۰-۸۰	۲	۲/۱	۲	۸	۷۰-۸۰	۵	۶/۳	۵	۸	۷۰-۸۰	۲	۲۲/۷	۲	۸	۷۰-۸۰	۲	۲/۵	۲
۹	۸۰-۹۰	۰	۰	۰	۹	۸۰-۹۰	۱	۵/۰	۱	۹	۸۰-۹۰	۱	۸/۳	۱	۹	۸۰-۹۰	۰	۰	۰
۱۰	۹۰+	۲	۲/۱	۲	۱۰	۹۰+	۰	۰	۰	۱۰	۹۰+	۰	۰	۰	۱۰	۹۰+	۰	۰	۰
جمع		۶۷	۱۰۰	۶۷	جمع		۵۱	۱۰۰	۵۱	جمع		۳۱	۱۰۰	۳۱	جمع		۲۵	۱۰۰	۲۵

جدول (۳) - طبقه بندی کارآیی مرغداریهای گوشتی شاهد بر اساس ظرفیت ها

الف (ظرفیت ۲۰۰۰ - ۵۰۰۰)					ب (ظرفیت ۵۰۰۰ - ۷۰۰۰)					ج (ظرفیت ۷۰۰۰ - ۹۰۰۰)				
درصد	تعداد	دامنه	ردیف	جمع	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	جمع	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	جمع
۰	۰	۰ - ۱۰	۱		۰	۰	۰ - ۱۰	۱		۰	۰	۰ - ۱۰	۱	
۰	۰	۱۰ - ۲۰	۲		۰	۰	۱۰ - ۲۰	۲		۰	۰	۱۰ - ۲۰	۲	
۰	۰	۲۰ - ۳۰	۳		۰	۰	۲۰ - ۳۰	۳		۰	۰	۲۰ - ۳۰	۳	
۰	۰	۳۰ - ۴۰	۴		۰	۰	۳۰ - ۴۰	۴		۰	۰	۳۰ - ۴۰	۴	
۰	۰	۴۰ - ۵۰	۵		۰	۰	۴۰ - ۵۰	۵		۰	۰	۴۰ - ۵۰	۵	
۰	۰	۵۰ - ۶۰	۶		۰	۰	۵۰ - ۶۰	۶		۰	۰	۵۰ - ۶۰	۶	
۹۶	۲۴	۶۰ - ۷۰	۷		۹۱/۹	۲۴	۶۰ - ۷۰	۷		۹۳/۳۳	۵۶	۶۰ - ۷۰	۷	
۴	۱	۷۰ - ۸۰	۸		۸/۱	۳	۷۰ - ۸۰	۸		۵	۳	۷۰ - ۸۰	۸	
۰	۰	۸۰ - ۹۰	۹		۰	۰	۸۰ - ۹۰	۹		۰	۰	۸۰ - ۹۰	۹	
۰	۰	+۹۰	۱۰		۰	۰	+۹۰	۱۰		۱/۱۷	۱	+۹۰	۱۰	
۱۰۰	۲۵	جمع			۱۰۰	۳۷	جمع			۱۰۰	۶۰	جمع		

ادامه جدول (۳) - طبقه بندی کارآیی مرغداریهای گوشتی شاهد بر اساس ظرفیت ها

و) ظرفیت بیش از ۱۶۰۰۰				ه) ظرفیت ۱۶۰۰۰-۱۱۰۰۰				د) ظرفیت ۱۱۰۰۰-۹۰۰۰			
درصد	تعداد	دامنه	رده	درصد	تعداد	دامنه	رده	درصد	تعداد	دامنه	رده
۰	۰	۱-۱۰	۱	۰	۰	۱-۱۰	۱	۰	۰	۱-۱۰	۱
۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲
۰	۰	۲۰-۳۰	۳	۰	۰	۲۰-۳۰	۳	۰	۰	۲۰-۳۰	۳
۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴
۰	۰	۴۰-۵۰	۵	۱/۷۲	۱	۴۰-۵۰	۵	۰	۰	۴۰-۵۰	۵
۵/۶۶	۳	۵۰-۶۰	۶	۰	۰	۵۰-۶۰	۶	۰	۰	۵۰-۶۰	۶
۹۰/۵۷	۴۳	۶۰-۷۰	۷	۹۱/۳۸	۵۳	۶۰-۷۰	۷	۹۷/۶۶	۳۳	۶۰-۷۰	۷
۱/۸۹	۱	۷۰-۸۰	۸	۵/۱۷	۳	۷۰-۸۰	۸	۰	۰	۷۰-۸۰	۸
۱/۸۹	۱	۸۰-۹۰	۹	۱/۷۲	۱	۸۰-۹۰	۹	۰	۰	۸۰-۹۰	۹
۰	۰	+۹۰	۱۰	۰	۰	+۹۰	۱۰	۲/۹۴	۱	+۹۰	۱۰
۱۰۰	۵۳	جمع		۱۰۰	۵۷	جمع		۱۰۰	۳۴	جمع	

جدول (۴) - برآورد میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی اصلی

الف) بدون منتیره‌های دامی				ب) با منتیره‌های دامی سطح سواد و جنسیت				ج) با منتیره‌های دامی، سواد، جنسیت و اصلی و جانبی بودن شغل			
درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف
۸۷	۵	۰-۱۰	۱	۲۴/۳	۵۱	۰-۱۰	۱	۶/۶	۴	۰-۱۰	۱
۴۴/۳۳	۲۷	۱۰-۲۰	۲	۳۲/۸	۲۰	۱۰-۲۰	۲	۱/۶	۱	۱۰-۲۰	۲
۴۴/۳۳	۲۷	۲۰-۳۰	۳	۲۹/۵	۷۱	۲۰-۳۰	۳	۳/۳	۲	۲۰-۳۰	۳
۶۱/۱	۱	۳۰-۴۰	۴	۱۱/۱	۸	۳۰-۴۰	۴	۶/۵۶	۳	۳۰-۴۰	۴
۰	۰	۴۰-۵۰	۵	۰	۰	۴۰-۵۰	۵	۸/۲۰	۵	۴۰-۵۰	۵
۰	۰	۵۰-۶۰	۶	۰	۰	۵۰-۶۰	۶	۶/۳۱	۱۰	۵۰-۶۰	۶
۰	۰	۶۰-۷۰	۷	۰	۰	۶۰-۷۰	۷	۳/۳	۲	۶۰-۷۰	۷
۱/۶۴	۱	۷۰-۸۰	۸	۱۶/۱	۱	۷۰-۸۰	۸	۱۴/۷۵	۹	۷۰-۸۰	۸
۰	۰	۸۰-۹۰	۹	۰	۰	۸۰-۹۰	۹	۱۴/۷۵	۹	۸۰-۹۰	۹
۰	۰	+۹۰	۱۰	۰	۰	+۹۰	۱۰	۲۴/۵۹	۱۵	+۹۰	۱۰
۱۰۰	۶۱	جمع		۱۰۰	۶۱	جمع		۱۰۰	۶۱	جمع	
میانگین کارایی: ۱۹/۲۶				میانگین کارایی: ۱۹/۰۷				میانگین کارایی: ۶۵/۸۴			

۲-۶- طبقه بندی کارآیی بر حسب مناطق جغرافیایی

کارآیی محاسبه شده (با متغیرهای دامی) بر حسب مناطق جغرافیایی به شرح زیر تقسیم بندی شده است:

الف) منطقه مرکزی (۱) شامل شهرستانهای: مشهد، نیشابور، چناران، فریمان و تربت حیدریه می باشد.

ب) منطقه مرکزی (۲) شامل شهرستانهای: سبزوار، سرخس، تایباد، کاشمر، برداسکن و تربت جام می باشد.

ج) منطقه شمالی شامل شهرستانهای: بجنورد، درگز، قوچان، اسفراین و شیروان می باشد.

د) منطقه جنوبی شامل شهرستانهای: بیرجند، نهبندان، فردوس، طبس، قاین و گناباد می باشد.

بر اساس این طبقه بندی مناطق، کارآیی محاسبه شده در جدول (۵) آمده است چنانچه ارقام نشان می دهد

حداکثر کارآیی در منطقه مرکزی (۱) و حداقل کارآیی نیز منطقه مرکزی (۲) می باشد. در منطقه مرکزی (۱) از

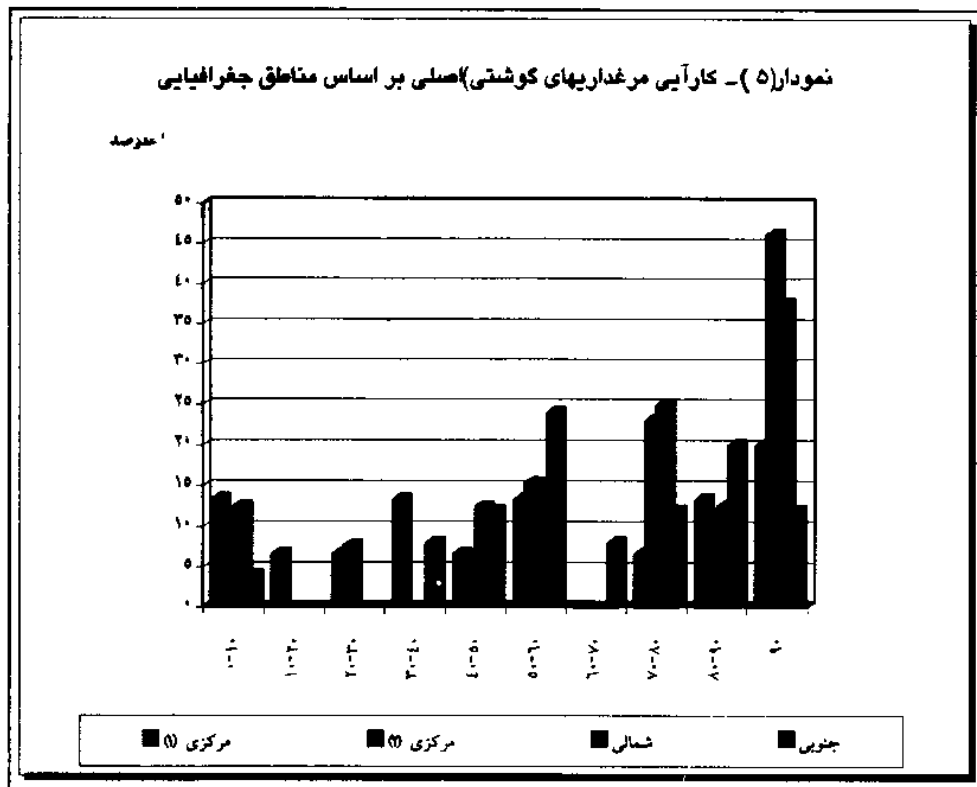
مجموع ۱۵ واحد مرغداری گوشتی ۶۰ درصد آنها کارآیی بین ۶۰-۷۰ و ۴۰ درصد کارآیی بین ۹۰-۷۰ دارند. در

منطقه مرکزی (۲)، از مجموع ۱۳ واحد مرغداری گوشتی ۷۷ درصد آنها کارآیی بین ۹۰-۷۰، در منطقه شمالی از

مجموع ۸ واحد مرغداری گوشتی ۷۵ درصد کارآیی بین ۹۰-۷۰ و در منطقه جنوبی از مجموع ۲۵ واحد مرغداری

گوشتی ۹۶ درصد آنها بین ۹۰-۳۰ درصد کارآیی قرار گرفته اند. نمودار (۵) توزیع فراوانی کارآیی را در مناطق

مختلف نشان می دهد.

جدول (۵) - طبقه بندی کارآین مرغزاربهای گزینی اصلی بر اساس مناطق جغرافیایی

د) جنوب					ج) شمالی					ب) مرکزی (۱)					الف) مرکزی (۱)				
درصد	تعداد	دامنه	ردیف	جمع	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	جمع	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	جمع	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	جمع
۴	۱	۰-۱۰	۱		۱۲/۵	۱	۰-۱۰	۱		۰	۰	۰-۱۰	۱		۱۳/۳۳	۲	۰-۱۰	۱	
۰	۰	۱۰-۲۰	۲		۰	۰	۱۰-۲۰	۲		۰	۰	۱۰-۲۰	۲		۱/۶۷	۱	۱۰-۲۰	۲	
۰	۰	۲۰-۳۰	۳		۰	۰	۲۰-۳۰	۳		۷/۶۹	۱	۲۰-۳۰	۳		۶/۶۷	۱	۲۰-۳۰	۳	
۸	۲	۳۰-۴۰	۴		۰	۰	۳۰-۴۰	۴		۰	۰	۳۰-۴۰	۴		۱۳/۳۳	۲	۳۰-۴۰	۴	
۱۲	۳	۴۰-۵۰	۵		۱۲/۵	۱	۴۰-۵۰	۵		۰	۰	۴۰-۵۰	۵		۱/۶۷	۱	۴۰-۵۰	۵	
۲۴	۶	۵۰-۶۰	۶		۰	۰	۵۰-۶۰	۶		۱۵/۳۸	۲	۵۰-۶۰	۶		۱۳/۳۳	۲	۵۰-۶۰	۶	
۸	۲	۶۰-۷۰	۷		۰	۰	۶۰-۷۰	۷		۰	۰	۶۰-۷۰	۷		۰	۰	۶۰-۷۰	۷	
۱۲	۳	۷۰-۸۰	۸		۲۵	۲	۷۰-۸۰	۸		۳۳/۰۸	۳	۷۰-۸۰	۸		۶/۶۷	۱	۷۰-۸۰	۸	
۲۰	۵	۸۰-۹۰	۹		۱۲/۵	۱	۸۰-۹۰	۹		۷/۶۹	۱	۸۰-۹۰	۹		۱۳/۳۳	۲	۸۰-۹۰	۹	
۱۲	۳	+۹۰	۱۰		۳۷/۵	۳	+۹۰	۱۰		۴۳/۱۵	۶	+۹۰	۱۰		۲۰	۳	+۹۰	۱۰	
۱۰۰	۲۵	جمع			۱۰۰	۸	جمع			۱۰۰	۱۳	جمع			۱۰۰	۱۵	جمع		

۷-۷- طبقه بندی کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی بر حسب ظرفیتها

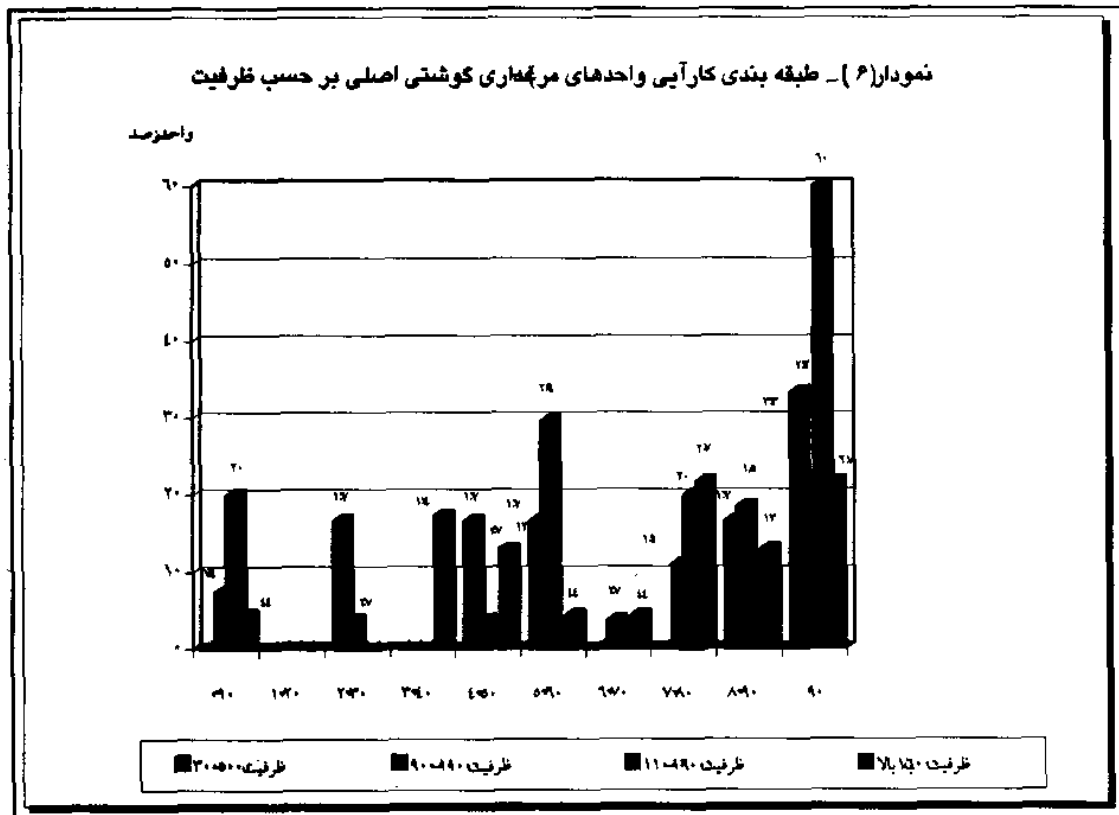
کارآیی محاسبه شده (با متغیرهای دامی) بر حسب ظرفیتهای مرغداری به شرح زیر تقسیم بندی شده است:

الف) ظرفیت ۳۰۰۰-۵۰۰۰ .
 ب) ظرفیت ۹۰۰۰-۱۱۰۰۰ .
 ج) ظرفیت ۱۱۰۰۰-۱۶۰۰۰ .
 د) ظرفیت ۱۶۰۰۰ به بالا .

بر اساس این طبقه بندی ظرفیتی، کارآیی محاسبه شده به شرح جدول (۶) مرتب شده است. چنانچه مشاهده می شود حداکثر کارآیی در ظرفیت ۹۰۰۰-۱۱۰۰۰ و حداقل کارآیی در ظرفیت ۹۰۰۰-۱۱۰۰۰ اتفاق افتاده است. نمودار (۶) فراوانی کارآیی را در طبقات مختلف آن نشان می دهد.

۷-۸- طبقه بندی کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی بر حسب نوع تبصره

کارآیی محاسبه شده بر حسب نوع تبصره به شرح جدول (۷) طبقه بندی شده است. چنانچه ملاحظه می شود بر حسب تبصره ۳، ۵۷ کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی بین ۷۰-۹۰ درصد و ۳۲ درصد بین ۳۰-۰ و ۱۱ درصد بین ۰-۲۰ درصد واقع شده اند. بر حسب تبصره ۴، ۴۳ درصد کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی در دامنه ۹۰+ درصد، ۴۳ درصد کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی بین ۲۰-۳۰ درصد واقع شده اند. بر حسب تبصره ۵، ۷۵ درصد کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی بین ۹۰+ و ۸۰- و ۲۵ درصد کارآیی بین ۲۰-۳۰ درصد واقع شده است. نمودار (۷) توزیع کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی را بر حسب نوع تبصره نشان می دهد. چنانچه مشاهده می شود در دامنه کارآیی ۹۰+ - ۶۰، ۵۷ درصد واحدهای اصلی مرغداری گوشتی استفاده کننده از اعتبارات تبصره ۳، ۷۷ درصد مرغداریهای گوشتی استفاده کننده از اعتبارات تبصره ۴، ۴۳ درصد از مرغداریهای گوشتی استفاده کننده از اعتبارات تبصره ۵ و ۶۲ و ۷۵ درصد از مرغداریهای گوشتی استفاده کننده از تبصره ۵۰ قرار گرفته اند که بیشترین درصد متعلق به تبصره ۴ می باشد.

جدول (۱) - طبقه بندی کارآزمی واحدهای مرعذاری گوتشی اصلی بر حسب ظرفیت

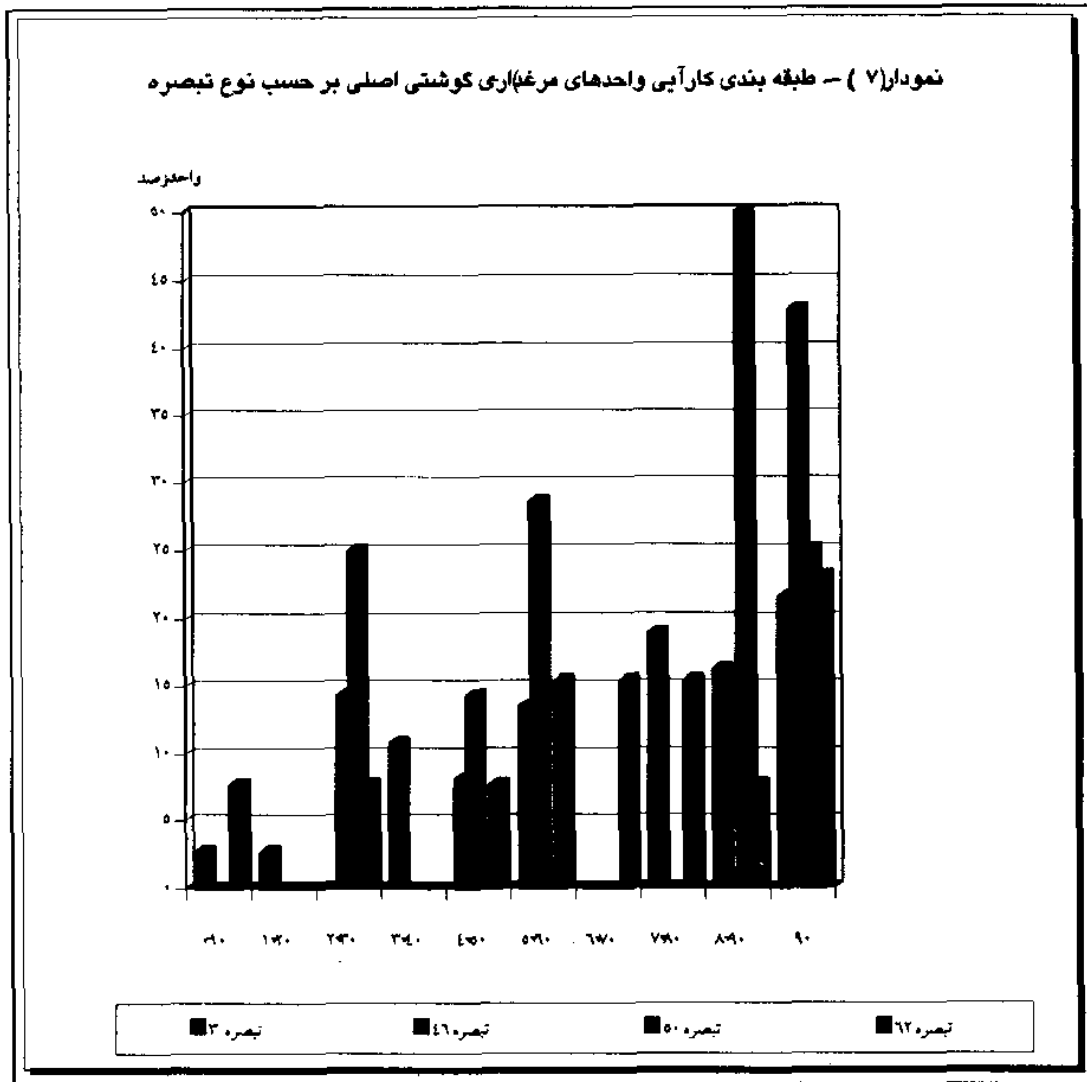
د) ظرفیت ۱۲۰۰۰ به بالا				ج) ظرفیت ۱۶۰۰۰ - ۱۱۰۰۰۰				ب) ظرفیت ۱۱۰۰۰ - ۹۰۰۰۰				الف) ظرفیت ۵۰۰۰ - ۳۰۰۰			
درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف
۴/۴	۱	۰-۱۰	۱	۲۰	۱	۰-۱۰	۱	۷/۴	۲	۰-۱۰	۱	۰	۰	۰-۱۰	۱
۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲
۰	۰	۲۰-۳۰	۳	۰	۰	۲۰-۳۰	۳	۳/۷	۱	۲۰-۳۰	۳	۱/۷	۱	۲۰-۳۰	۳
۱/۷/۴	۴	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴
۱۳/۰	۳	۴۰-۵۰	۵	۰	۰	۴۰-۵۰	۵	۳/۷	۱	۴۰-۵۰	۵	۱/۷	۱	۴۰-۵۰	۵
۴/۴	۱	۵۰-۶۰	۶	۰	۰	۵۰-۶۰	۶	۲۹/۶	۸	۵۰-۶۰	۶	۱/۷	۱	۵۰-۶۰	۶
۴/۴	۱	۶۰-۷۰	۷	۰	۰	۶۰-۷۰	۷	۳/۷	۱	۶۰-۷۰	۷	۰	۰	۶۰-۷۰	۷
۲۱/۷	۵	۷۰-۸۰	۸	۲۰	۱	۷۰-۸۰	۸	۱/۱	۳	۷۰-۸۰	۸	۰	۰	۷۰-۸۰	۸
۱۳/۰	۳	۸۰-۹۰	۹	۰	۰	۸۰-۹۰	۹	۱/۵	۵	۸۰-۹۰	۹	۱/۷	۱	۸۰-۹۰	۹
۲/۷	۵	+۹۰	۱۰	۶۰	۳	+۹۰	۱۰	۲/۲	۶	+۹۰	۱۰	۳/۳	۲	+۹۰	۱۰
۱۰۰	۲۳	جمع		۱۰۰	۵	جمع		۱۰۰	۲۷	جمع		۱۰۰	۶	جمع	

جدول (۷) - طبقه بندی کارآیی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی بر حسب نوع تبصره

د (تبصره ۲)				ج (تبصره ۵۰)				ب (تبصره ۴۶)				الف (تبصره ۳)			
درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف
V/V	۱	۰-۱۰	۱	۰	۰	۰-۱۰	۱	۰	۰	۰-۱۰	۱	V/V	۱	۰-۱۰	۱
۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲	۰	۰	۱۰-۲۰	۲	V/V	۱	۱۰-۲۰	۲
V/V	۱	۲۰-۳۰	۳	۲۵	۱	۲۰-۳۰	۳	۱۴/۳	۱	۲۰-۳۰	۳	۰	۰	۲۰-۳۰	۳
۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴	۰	۰	۳۰-۴۰	۴
V/V	۱	۴۰-۵۰	۵	۰	۰	۴۰-۵۰	۵	۱۴/۳	۱	۴۰-۵۰	۵	۱۰/۸	۴	۳۰-۴۰	۴
۱۵/۴	۲	۵۰-۶۰	۶	۰	۰	۵۰-۶۰	۶	۲۸/۶	۲	۵۰-۶۰	۶	۱۳/۵	۵	۴۰-۵۰	۵
۱۵/۴	۲	۶۰-۷۰	۷	۰	۰	۶۰-۷۰	۷	۰	۰	۶۰-۷۰	۷	۰	۰	۶۰-۷۰	۷
۱۵/۴	۲	۷۰-۸۰	۸	۰	۰	۷۰-۸۰	۸	۰	۰	۷۰-۸۰	۸	۱/۸/۹	۷	۷۰-۸۰	۸
V/V	۱	۸۰-۹۰	۹	۵۰	۲	۸۰-۹۰	۹	۰	۰	۸۰-۹۰	۹	۱/۶/۳	۶	۸۰-۹۰	۹
۲۳/۱	۳	+۹۰	۱۰	۲۵	۱	+۹۰	۱۰	۴۲/۹	۳	+۹۰	۱۰	۲۱/۶	۸	+۹۰	۱۰
۱۰۰	۱۳	جمع		۱۰۰	۴	جمع		۱۰۰	۷	جمع		۱۰۰	۲۷	جمع	

۲-۹- برآورد تعیین میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی اصلی و شاهد

با برآورد مدل و منظور کردن متغیرهای دامی، کارایی مجموع واحدهای مرغداری گوشتی (اصلی و شاهد) محاسبه شده و در جدول (۸) آمده است. همان گونه که ملاحظه می شود میانگین کارایی فنی بدون متغیرهای دامی ۳۵ درصد و با متغیرهای دامی هم ۳۵ درصد می باشد که بالاترین میزان کارایی فنی ۸۶ درصد و حداقل کارایی ۱/۵ درصد می باشد. این اختلاف میان بهترین و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی بسیار زیاد و چشمگیر است که می توان آن را بدون تغییر در سطح تکنولوژی و منابع کاهش داد و تولید را افزایش داد. نمودار (۸) کارایی واحدهای مرغداری گوشتی را نشان می دهد. چنانچه ملاحظه می شود بیش از ۹۵ درصد واحدهای مرغداری گوشتی دارای کارایی بین ۵۰- می باشند. از سوی دیگر با توجه به جداسازی تولیدکنندگان اصلی و شاهد مشاهده می شود جدول (۸) که میزان کارایی واحدهای مرغداری گوشتی کاهش یافته است (با مقایسه جداول (۱) و (۴)). این امر نشان دهنده این است که با داده های تلفیقی میزان کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی و هم شاهد به میزان قابل توجهی کاهش یافته است و بیشترین فراوانی در طبقه کارایی ۴۰-۳۰ درصد می باشد که در مقایسه با قبل، کاهش کارایی را نشان می دهد. البته میزان کارایی داده های تلفیقی بدون دخالت دادن متغیر دامی تبصره نیز محاسبه شد که با اندکی

جدول (۸) - برآورد میزان کارآیی در واحدهای مرغداری گوشتی (اصلی و شاهد)

ج (با متغیرهای دانی ، سواد، جنسیت و اصلی و جانشین بودن متعل)				ب (با متغیرهای دانی سطح سواد و جنسیت)				الف (بدون متغیرهای دانی)			
درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف	درصد	تعداد	دامنه	ردیف
۱/۲	۴	۰-۱۰	۱	۱/۲	۴	۰-۱۰	۱	۱/۲	۴	۰-۱۰	۱
۱/۵	۵	۱۰-۲۰	۲	۱/۲	۴	۱۰-۲۰	۲	۱/۵	۵	۱۰-۲۰	۲
۱/۸/۵	۶۱	۲۰-۳۰	۳	۱۳/۴	۴۴	۲۰-۳۰	۳	۱۵/۵	۵۱	۲۰-۳۰	۳
۵/۸/۸	۱۹۳	۳۰-۴۰	۴	۶/۵	۲۲۵	۳۰-۴۰	۴	۱۵/۲	۳۱۴	۳۰-۴۰	۴
۱۷/۹	۵۹	۴۰-۵۰	۵	۱۳/۱	۴۳	۴۰-۵۰	۵	۱۴/۰	۴۶	۴۰-۵۰	۵
۰/۳	۱	۵۰-۶۰	۶	۰/۹	۳	۵۰-۶۰	۶	۰/۹	۳	۵۰-۶۰	۶
۰/۳	۱	۶۰-۷۰	۷	۰/۳	۱	۶۰-۷۰	۷	۰/۳	۱	۶۰-۷۰	۷
۰/۳	۱	۷۰-۸۰	۸	۰/۳	۱	۷۰-۸۰	۸	۰/۳	۱	۷۰-۸۰	۸
۱/۸	۳	۸۰-۹۰	۹	۰/۹	۳	۸۰-۹۰	۹	۰/۹	۳	۸۰-۹۰	۹
۰	۰	+۹۰	۱۰	۰	۰	+۹۰	۱۰	۰	۰	+۹۰	۱۰
۱۰۰	۳۲۸	جمع		۱۰۰	۳۲۸	جمع		۱۰۰	۳۲۸	جمع	
۳۵/۰۳ میانگین کارآیی :				۳۵/۰۵ میانگین کارآیی :				۳۵/۰۶ میانگین کارآیی :			

اختلاف (عمدتاً) میزان کارایی واحدهای مرغداری بیشتر از حالت مدل همراه با متغیر دامی تبصره بوده است) نتایج یکسانی را ارائه می دهد.

با تفکیک کارایی واحدهایی که از تبصره استفاده کرده اند و آنهایی که از تبصره استفاده نکرده اند به این نتیجه می توان دست یافت که کاهش میزانی کارایی در واحدهای از تبصره استفاده کرده اند بیشتر از واحدهایی است که از تبصره استفاده نکرده اند. بدین دلیل که با توجه به جدول (۴) در دامنه کارایی +۹۰ درصد، بیشترین فراوانی مرغذاریهای گوشتی اصلی وجود داشته است که در داده های تلفیقی این دامنه به ۵۰-۴۰ رسیده است در حالی که در مرغذاریهای گوشتی شاهد بیشترین فراوانی در دامنه ۷۰-۶۰ بوده است و داده های تلفیقی به ۴۰-۳۰ رسیده است.

بنابراین کاهش دامنه بیشترین فراوانی کارایی در مرغذاریهای اصلی بیشتر از مرغذاریها شاهد می باشد.

۲-۱- مقایسه کارایی میان واحدهای مرغداری گوشتی اصلی و شاهد

با مقایسه کارایی دو گروه واحدهای مرغداری گوشتی اصلی و شاهد می توان به نتایج زیر دست یافت:

۱- میانگین کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی شاهد و اصلی بدون متغیرهای دامی دارای اختلاف بسیار زیادی می باشد (۶۸ درصد در مقابل ۱۹ درصد) اما با متغیرهای دامی دارای اختلاف ناچیزی می باشد (۶۷ درصد در مقابل ۶۵ درصد).

۲- بیشترین میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی شاهد ۹۱ درصد و در مرغذاریهای گوشتی اصلی ۹۹/۶ درصد می باشد که مرغذاریهای گوشتی اصلی دارای حداکثر کارایی بالاتری می باشند.

۳- کمترین میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی شاهد ۵۲/۹ درصد و در مرغذاریهای گوشتی اصلی برابر با ۱/۳ درصد است که حداقل کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی اصلی به مراتب خیلی پایین تر از واحدهای مرغداری شاهد می باشد.

۴- با مقایسه حداکثر و حداقل کارایی می توان دریافت که تفاوت میان بهترین تولید کننده مرغ گوشتی و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی در واحدهای مرغداری گوشتی اصلی بسیار زیاد و فاحش می باشد.

۵- دامنه توزیع میزان کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی و شاهد نشان می دهد که واحدهای مرغداری گوشتی شاهد دامنه شروع کارایی نشان از ۴۰ درصد می باشد اما در مرغذاریهای گوشتی اصلی از یک شروع می شود که این تفاوت در این دو گروه قابل مشاهده است.

۶- فراوانی توزیع میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی شاهد، بیشتر در دامنه ۸۰-۶۰ می باشد (۹۷ درصد واحدهای مرغداری گوشتی شاهد) اما در مرغذاریهای گوشتی اصلی میزان کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی در دامنه های مختلف کارایی بسیار پراکنده می باشد.

۷- از نظر توزیع جغرافیایی کارایی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد و اصلی مشاهده می شود که بیش از ۹۵ درصد کارایی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد که بر حسب مناطق مختلف بین دامنه +۹۰-۶۰ توزیع شده اند اما در واحدهای مرغداری اصلی ۹۵ درصد کارایی شان در دامنه +۹۰-۲۰ توزیع شده است و عموماً بیشترین تعداد مرغذاریهای گوشتی اصلی بر حسب منطقه در دامنه کارایی +۹۰ قرار می گیرند (به ترتیب منطقه با ۲۰، ۴۶، ۳۸ و ۱۲ درصد فراوانی).

۸- از نظر ظرفیت واحدهای مرغداری چنانچه مشاهده می شود که در واحدهای مرغداری گوشتی شاهد بیش از ۹۵ درصد واحدها کارایی بین +۹۰-۶۰ درصد قرار می گیرند اما در واحدهای مرغداری اصلی ۹۵ درصد کارایی شان در دامنه +۹۰-۳۰ قرار می گیرد و عموماً بیشترین تعداد مرغذاریهای گوشتی اصلی بر حسب ظرفیتها در دامنه کارایی +۹۰ قرار می گیرند (به ترتیب ظرفیت ۳۳، ۶۰، ۲۱/۷ و ۲۲/۲ درصد فراوانی).

۹- از نظر نوع تبصره ها چنانچه مشاهده می شود تبصره ۴۶ و ۵۰ پایین ترین دامنه شروع کارایی شان دامنه ۳۰-۲۰ درصد می باشد که در تبصره ۳ و ۴۶ کمترین دامنه ۱۰-۰ است. این امر نشان می دهد که واحدهای مرغداری گوشتی که از تبصره ۵۰ و ۴۶ استفاده کرده اند حداقل کارایشان به مراتب بهتر از تبصره ۶۲ و ۳ می باشد.

۱۰- از نظر داده های تلفیقی مشاهده می شود که کاهش در میزان کارایی و دامنه کارایی گروه اصلی بیشتر از گروه شاهد می باشد به طوری که دامنه کارایی که دارای بیشترین فراوانی می باشد در گروه اصلی از +۹۰ به ۵۰-۴۰ درصد و در گروه شاهد از ۷۰-۶۰ به ۴۰-۳۰ درصد رسیده است.

۳- نتیجه گیری و توصیه های راهبردی

نتایج برآوردهای انجام شده نشان می دهد که :

● بالاترین کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی شاهد ۹۹/۹ درصد و پایین ترین کارایی برابر با ۵۲/۹ درصد می باشد. این اختلاف میان بهترین تولید کننده مرغ گوشتی و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی بیانگر این واقعیت است که می توان شکاف میان بهترین و بدترین تولید کننده را (بدون تغییر در سطح تکنولوژی و منابع) محدود ساخت و تولید را به میزان زیادی افزایش داد .

● بیش از ۹۲ درصد واحدهای مرغداری گوشتی شاهد در دامنه ۷۰-۶۰ درصد کارایی قرار می گیرند.

● بر اساس مناطق جغرافیایی ، نتایج نشان می دهد که حداکثر کارایی گروه شاهد در منطقه مرکزی (۱) و حداقل کارایی در منطقه مرکزی (۱) می باشد . همچنین اطلاعات نشان می دهد که طبقه بندی کارایی واحدهای مرغداری گوشتی بر حسب مناطق در دامنه کارایی با فراوانی بالا تفاوتی ایجاد نمی کند و بالاترین فراوانی کارایی مربوط به طبقه ۷۰-۶۰ درصد می باشد.

● بر اساس ظرفیت مرغداریها گوشتی شاهد اطلاعات نشان می دهد که حداکثر کارایی در ظرفیت ۷۰۰۰-۹۰۰۰ و حداقل در ظرفیت ۱۶۰۰۰-۱۱۰۰۰ می باشد. اطلاعات نشان می دهد که بیش از ۹۰ درصد کارایی واحدهای مرغداری گوشتی شاهد در ظرفیتهای مختلف در دامنه ۷۰-۶۰ درصد قرار گرفته اند.

● بالاترین کارایی در واحدهای مرغ گوشتی اصلی ۹۹/۶ درصد و کمترین آن برابر با ۱/۳ درصد می باشد. علاوه بر این اطلاعات نشان می دهد که بیش از ۹۵ درصد واحدهای مرغداری گوشتی اصلی دارای کارایی بین ۴۰ درصد می باشد.

● بر اساس مناطق جغرافیایی اطلاعات واحدهای مرغداری گوشتی اصلی نشان می دهد که حداکثر کارایی در منطقه مرکزی (۱) و حداقل در منطقه مرکزی (۲) می باشد. علاوه بر این اطلاعات نشان می دهد که در منطقه مرکزی (۱)، ۶۰ درصد واحدها در طبقه کارایی ۶۰-۷۰ درصد، منطقه مرکزی (۲)، ۷۷ درصد کارایی ۷۰-۹۰+ درصد، منطقه شمالی ۷۵ درصد واحدها کارایی بین ۷۰-۹۰+ درصد و در منطقه جنوبی ۹۶ درصد آنها کارایی بین ۳۰-۹۰+ درصد را دارا می باشد که توزیع فراوانی کارایی در طبقات مختلف بر حسب مناطق متفاوت می باشد.

● بر حسب ظرفیت مرغداریهای گوشتی اصلی اطلاعات نشان می دهد که حداکثر کارایی و حداقل در ظرفیت ۹۰۰۰-۱۱۰۰۰ اتفاق افتاده است.

● بر حسب نوع تبصره اطلاعات نشان می دهد که بر حسب تبصره ۳، ۵۷ درصد کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی بین ۷۰-۹۰ درصد، بر حسب تبصره ۴۶، ۴۳ درصد در دامنه ۹۰+ درصد و ۴۳ درصد بین ۶۰-۶۰ درصد و بر حسب تبصره ۵۰، ۷۵ درصد بین ۹۰+ - ۸۰ درصد می باشد. چنانچه مشاهده می شود بالاترین فراوانی در بالاترین طبقه کارایی مربوط به تبصره ۴۶ می باشد.

*** با توجه به نتایج به دست آمده از برآورد و تعیین میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی شاهد و اصلی می توان دریافت که تفاوت فاحشی میان بهترین تولید کننده و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی در واحدهای مرغداری استفاده کننده از تسهیلات تکلیفی وجود دارد که می توان این اختلاف را بدون تغییر سطح تکنولوژی و منابع به میزان قابل توجهی کاهش

داده و در نتیجه تولید را افزایش می دهد. این اختلاف را می توان با اعمال مدیریت صحیح، استفاده صحیح، مناسب، به موقع و بهینه از نهاده های تولیدی می توان سطح تولید واحدهای مرغداری گوشتی دارای کارایی پایین را افزایش داد. بنابراین می توان گفت که: "تفاوت فاحشی میان بهترین و بدترین تولیدکننده مرغ گوشتی گروه اصلی وجود دارد".

*** اطلاعات به دست آمده نشان می دهد که ۲۶ درصد واحدهای مرغداری گوشتی اصلی دارای کارایی پایین تر از ۵۰ درصد می باشند در حالی که در مرغداریهای گوشتی شاهد تنها ۵/۴ درصد آنها کارایی پایین تر از ۵۰ درصد دارا می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که "میزان کارایی در واحدهای مرغداری گوشتی اصلی کمتر از مرغداریهای گوشتی شاهد می باشد".

*** نتایج به دست آمده از میزان کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی برحسب نوع تبصره نشان می دهد که استفاده کنندگان از اعتبارات تکلیفی تبصره ۴۶ و ۵۰ پایین ترین دامنه شروع کارایی شان دامنه ۳۰-۲۰ درصد است در حالی که استفاده کنندگان از اعتبارات تکلیفی تبصره ۳ و ۶۲ پایین ترین دامنه شروع کارایی شان ۱۰-۰ است. این امر نشان می دهد که واحدهای مرغداری گوشتی استفاده کننده از تسهیلات تبصره ۵۰ و ۴۶ حداقل کارایی شان به مراتب بیشتر از استفاده کنندگان از تبصره ۳ و ۶۲ است. بنابراین با توجه به این مطلب می توان گفت که: "بر حسب نوع تبصره، میزان کارایی واحدهای مرغداری گوشتی متفاوت است".

با توجه به نتایج فوق می توان پیشنهاد نمود که:

♦ با توجه به برآوردهای انجام شده، تفاوت چشمگیری میان بهترین و بدترین تولید کننده مرغ گوشتی در واحدهایی که از تبصره استفاده کرده اند وجود دارد که این اختلاف را می توان بدون تغییر در تکنولوژی و منابع کاهش و بر میزان تولید افزود. این تفاوت را با اعمال مدیریت صحیح و استفاده صحیح، مناسب، بهینه و به موقع از نهاده های تولیدی می توان کاهش داد. از سوی دیگر اطلاعات به دست آمده نشان می دهد که عدم به

موقع تزریق وام و اعتبار به جریان تولیدی از عمده مشکلات تولیدکنندگان مرغ گوشتی بوده است که در صورت رفع این مشکل و تزریق به موقع به احتمال زیاد، این اختلاف کاهش خواهد یافت. بنابراین در این زمینه برگزاری دوره های آموزشی در زمینه تولید، روشهای تولید و مدیریت تولید به منظور افزایش آگاهی تولیدکنندگان ضروری به نظر می رسد تا همراه با تزریق به موقع وام و سرمایه به جریان تولید، کارایی تولیدکنندگان افزایش و در نتیجه میزان تولید نیز افزایش یابد.

♦ از سوی دیگر اطلاعات به دست آمده نشان می دهد که ۲۶ درصد واحدهای مرغداری گوشتی اصلی دارای کارایی پایین تر از ۵۰ درصد می باشند در حالی که در مرغداریهای گوشتی شاهد تنها ۰/۴ درصد واحدها دارای کارایی پایین تر از ۵۰ درصد می باشد. از سوی دیگر میزان کارایی واحدهای مرغداری گوشتی اصلی بر حسب نوع تبصره نشان می دهد که استفاده کنندگان تبصره های ۵۰ و ۴۲ به مراتب از کارایی بیشتری نسبت به استفاده کنندگان تبصره های ۳ و ۶۲ برخوردارند.

با توجه به این مطالب ضروری است از یک سو راهکارهای افزایش میزان کارایی (که در فوق به آن اشاره شده است) به کار گرفته شود و از سوی دیگر با توجه به تأثیر گذاری نوع تبصره ها بر میزان کارایی، باید ترتیبی اتخاذ شود تا مشکلات دریافت و تزریق اعتبارات تکلیفی بر حسب نوع تبصره ها به گونه ای مرتفع شود تا زمینه افزایش کارایی تولیدکنندگان (استفاده کننده از اعتبارات تکلیفی) فراهم شود.

♦ از آنجایی که فرآیند تولید به عوامل مختلفی از جمله نیروی کار، سرمایه، مواد اولیه، تخصص و مهارت، تکنولوژی و ... بستگی دارد و از سوی دیگر به عوامل بیرونی همچون سیاستهای ارزی، پولی، مالی و بازرگانی دولت نیز وابستگی شدید دارد از دیدگاه نگارنده، لازم است تا به همه عوامل تأثیر گذار بر تولید به طور کلی و جامع نگریسته شود. در مقطع زمانی که اطلاعات پرسشنامه های تحقیق جمع آوری می شد دقیقاً همزمان با سیاست آزاد سازی در بخش دام و طیور بود که این تحول و تغییر سیاستها باعث شده بود که تعدادی از واحدهای تولیدی تعطیل شده و دیگر تولیدکنندگان نیز با مشکل خرید دان، جوجه و واکسن و دارو مواجه شوند (به علت نداشتن سرمایه لازم برای خرید) که این امر طبیعتاً بر تولید و کارایی آنان تأثیر منفی داشته است که لازم

۴- منابع و مأخذ

- ۱- ایران نژاد ، ژیلا ؛ سرمایه گذاری و اعتبارات در بخش کشاورزی ایران ؛ مرکز مطالعات برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی ؛ ۱۳۷۵ .
- ۲- خزاعی ، علی ؛ شناخت وضعیت نهادهای مالی رسمی در روستاها و بررسی عملکرد آنها ؛ وزارت جهاد سازندگی ؛ مرکز تحقیقات و بررسی مسایل روستایی ؛ گروه مطالعات اقتصادی ؛ ۱۳۷۸ .
- ۳- دبرتین ، ریوید ال ؛ اقتصاد و تولید کشاورزی ؛ ترجمه : دکتر محمد قلی موسی نژاد و دکتر رضا نجارزاده ؛ تهران ؛ دانشگاه تربیت مدرس ؛ مؤسسه تحقیقات اقتصادی ؛ ۱۳۷۶ .
- ۴- دورو ، اسفن و دیگران ؛ اعتبار و پس انداز برای توسعه ؛ ترجمه علیرضا حمیدی یونسی و ناصر اوکتابی ؛ وزارت جهاد سازندگی ؛ مرکز تحقیقات و بررسی مسایل روستایی ؛ ۱۳۷۲ .
- ۵- سازمان جهاد سازندگی خراسان ؛ عملکرد اعتبارات بانکی جهاد سازندگی خراسان ؛ معاونت طرح و برنامه ؛ اداره تسهیلات بانکی ؛ سالهای مختلف .
- ۶- طالب ، مهدی ؛ اعتبارات روستایی در ایران ؛ تهران ؛ معاونت ترویج و مشارکت مردمی وزارت جهاد سازندگی ؛ ۱۳۷۲ .
- ۷- کریم زاده ، عباس ؛ راهنمای ارزیابی اعتبارات کشاورزی و روستایی ؛ مبانی نظری و مطالعات تجربی ؛ تهران ؛ وزارت جهاد سازندگی خراسان ؛ مرکز تحقیقات و بررسی مسایل روستایی ؛ گروه مطالعات اقتصادی ؛ ۱۳۷۶ .
- ۸- نجفی ، بهاءالدین و منصور زیبایی ؛ بررسی کارآیی فنی گندمکاران فارس ؛ مطالعه موردی ؛ اقتصاد کشاورزی و توسعه ؛ شماره ۷ ؛ سال دوم ؛ ۱۳۷۶ .
- ۹- مرکز آمار ایران ؛ آمارگیری نمونه ای از واحدهای پرورش دهنده مرغ گوشتی ؛ سالهای مختلف .
- 10- Aigner , D. J. , Lovell , C.A.K. and Schmidt , P . (1977) , " formulation and estimation of stochastic frontier production models " , Journal of Econometrics , 6 , 21 - 37 .
- 11- Afriat , s . n , " Efficiency Estimation of Production Function , " International Economic Review , 13 (3) , PP 568 - 598 , 1972 .